постанова Кабінету міністрів України від 15.09.2023 р. № 984. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984-2023-%D0%BF#Text

10. Про затвердження Переліку професій, спеціальностей, для навчання за якими може бути виданий ваучер: наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 07.09.2020. № 1716. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0946-20#Text

11. Про затвердження Порядку видачі ваучерів для підтримання конкурентоспроможності деяких категорій громадян на ринку праці: постанова Кабінету міністрів України від 20.03.2013. № 207. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/207-2013-%D0%BF#Text

12. Про державну допомогу суб'єктам господарювання: Закон України від 01.07.2014 р. № 1555-VII. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/t141555?an=&ed=2022_06_19&dtm=

13. Деякі питання надання роботодавцям компенсації фактичних витрат за облаштування робочих місць працевлаштованих осіб з інвалідністю: постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2023 р. № 893. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/KP230893?an=1

Анатолій ШЕВЧЕНКО,
доктор юридичних наук, професор,
Заслужений юрист України,
Державний податковий університет
Валерій САНЖАРОВ,
кандидат історичних наук, старший викладач,
Державний податковий університет

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ ТА БАНКІВСЬКО-ФІНАНСОВОЇ СФЕРИ: ВПЛИВ НА МАЙБУТНЄ ФІНАНСОВОГО ПРАВА ЄС

Цифрові технології (соціальні медіа, економіка платформ, великі дані, штучний інтелект, фінтех, блокчейн, Інтернет речей), безсумнівно, змінили

контури організації сучасного суспільства загалом і фінансової сфери зокрема. Це свідчить про появу нової ери управління та ставить питання про придатність поточної законодавчої бази регулювати цифрове суспільство, яке характеризується високим рівнем гнучкості та непередбачуваністю результатів [1]. Загальні принципи права ЄС завжди вирізнялися своєю здатністю швидко реагувати на зміни, що відбуваються в суспільстві, наразі вони повинні підтвердити дієвість управлінням технологічними змінами за допомогою правових механізмів.

Раніше правила для фінансових ринків переважно містилися у директивах ЄС. Вони, у свою чергу, мали бути перенесені до національного законодавства, що призвело до відмінностей у реалізації, що підривало уявлення про рівні умови в Європі. В останні роки багато європейських правил для фінансових ринків були прийняті як регламенти ЄС, їх не потрібно переносити до національного законодавства, що, на думку законодавців, мало сприяти гармонізації загальноєвропейської фінансової сфери [2]. Проблема в тому, що нагляд за дотриманням цих загальноєвропейських правил, як і раніше, значною мірою перебуває в руках національних органів фінансового нагляду. Орган нагляду в одній державі-члені ЄС може бути більш гнучким, ніж орган нагляду в іншій. Тобто, єдині європейські правила для фінансових ринків є, а по-справжньому інтегрованих фінансових ринків немає.

Для централізації нагляду за європейськими фінансовими ринками у 2017 та 2018 роках Єврокомісія зробила спробу призначити передати наглядові функції: 1) за певними типами інвестиційних установ та постачальників краудфандингових послуг Європейському управлінню з цінних паперів та ринків (ESMA); 2) за постачальниками загальноєвропейських персональних пенсійних продуктів Європейському управлінню зі страхування та професійним пенсіям (EIOPA). Жоден із цих планів не було реалізовано через позицію окремих країн. Проте Європейська комісія не відмовилася від планів щодо посилення координації нагляду чи прямого нагляду з боку європейських наглядових органів, у тому числі через доопрацювання правової бази ЄС.

На сьогодні Європейське управління з цінних паперів та ринків (ESMA) безпосередньо контролює рейтингові агенції (CRA) та торгові репозиторії (TR). Рейтингові агенції (CRA) публікують оцінки кредитоспроможності компанії чи уряду. Торгові репозиторії (TR) надають регулюючим та наглядовим органам інформацію про ринок деривативів. З 1 січня 2022 р. ESMA безпосередньо контролює постачальників послуг з надання звітів про операції з фінансовими інструментами, (такими як зареєстровані на біржі акції та облігації) та адміністраторів ключових еталонних показників. Але по суті нагляд за європейськими фінансовими ринками, як і раніше, здійснюється на національному рівні. Національні наглядові структури не повністю позбавилися упередження, що міжнародне економічне право та судові рішення можуть негативно вплинути на автономію державного регулювання у важливих сферах, пов'язаних з державною політикою, і навіть запобігати регулюванню в сфері фінансового управління і контролю. Деякі вчені стверджують, що глобальні інституції зайшли занадто далеко в розмиванні національного суверенітету [3], вважають, що міжнародній правовій системі загалом і міжнародному економічному управлінню не вистачає легітимності, тобто розумної ефективності [4].

Інша ситуація у банківському секторі. Із заснуванням Європейського банківського союзу (EBU) «значні» банки в державах-членах ЄС перебувають під безпосереднім пруденційним наглядом Європейського центрального банку (ЄЦБ) у Франкфурті, а у разі банкрутства цих банків проблеми врегулюються на європейському рівні Єдиною радою з врегулювання суперечок (SRB) у Брюсселі.

Поки існує Євросоюз, для практиків фінансового права в будь-яких його аспектах та проявах, чи то боротьба з відмиванням грошей чи фінансуванням тероризму [5], поліси, пов'язані з інвестиціями чи лізингом акцій, схеми страхування депозитів чи прострочені кредити, кризи подібні до коронавірусу неможливо не звертатися до законодавства ЄС. У вересні 2015 року Європейська комісія в галузі регулювання схвалила План дій Союзу ринків капіталу (CMU), покликаний забезпечити, щоб ті, хто потребує та ті, хто надає капітал, могли

легше знаходити один одного в Європі за посередництвом 1) банків; 2) ринків капіталу; альтернативних джерел (краудфандинг). Наступний крок був зроблений у вересні 2020 (План дій CMU 2020), він передбачає введення в законодавче поле ЄС правил, що полегшують інвестиції та усувають бар'єри, що передбачають збільшення небанківського фінансування. Очевидна складність у тому, що фінансові ринки дуже динамічні і, отже, перебувають у стані постійної зміни.

Оскільки Європа — це не федерація, а об'єднання суверенних держав, продовжують існувати різні національні і, отже, потенційно обструктивні юридичні норми і правила. Як і раніше переважно національний характер носять податкове право, договірне право, речове право, право неспроможність і корпоративне право.

Значний тягар, пов'язаний з оподаткуванням, викликаний неоднаковими, обтяжливими, тривалими та схильними до шахрайства процедурами повернення податку, утриманого у разі транскордонних інвестицій. Таким чином, у сфері оподаткування необхідні: 1) стандартизована загальноєвропейська система процедур звільнення від сплати податків (мета: знизити витрати для іноземних інвесторів та запобігти податковому шахрайству); 2) гармонізація – або хоча б посилення конвергенції – законодавства про небанківську неспроможність (мета: адекватна оцінка ризиків, можливість інвесторам передбачати тривалість та результат процедур відшкодування вартості у випадках банкрутства). Втручання ЄС у національне податкове право та приватне право було і залишиться делікатним питанням.

Ринок зростання малого та середнього бізнесу (МСБ) залежить від більш широкого доступу до джерел фінансування, при тому, що звернення до ринків капіталу, очевидно, як і раніше, залишається непривабливим і неприродним шляхом для МСБ. Криза, викликана коронавірусом, радикально змінила європейський економічний ландшафт, підвищила необхідність фінансування невеликих компаній та розширення масштабів інноваційної діяльності перед усім в секторах, що мають стратегічне значення для ЄС.

Планується створення загальноєвропейської платформи (Європейська єдина точка доступу/ESAP) для надання інвесторам безперешкодного доступу до фінансової інформації та інформації про компанії, пов'язану зі стійкістю (мета: спонукати інвесторів інвестувати в МСБ). Втім не існує загальноєвропейського стандарту для інформації такого роду про компанії малого та середнього бізнесу та стартапи, насамперед зарубіжні. Він має бути розроблений або як частина законодавства ЄС, або за допомогою «м'якого права» (наприклад, розробленого самими МСБ та стартап-спільнотою).

Нові європейські правила та законодавчі пропозиції в царині фінансового права мають на меті створення повністю інтегрованого, сталого та цифрового Європейського союзу ринків капіталу, а також повноцінного та безперебійного функціонування Європейського банківського союзу.

Список використаних джерел

1. Groussot X., Zemskova A., Gill-Pedro E. Towards General Principles 2.0: the Application of General Principles of EU Law in the Digital Society // General Principles of EU Law and the Digital Legal Order / eds. U. Bernitz, X. Groussot, J. Paju, S.A. de Vries. Kluwer, 2020. P.1–32.

2. Шевченко А., Мацелик М., Санжаров В. Проблема цілісності, функціонування, репутації та стабільності сучасних фінансових систем на прикладі міста-держави Ватикан // Право в умовах воєнного стану: проблеми та перспективи: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Тернопіль, 12 травня 2023 року. Ірпінь: Державний податковий університет, 2023. С. 175–179.

3. Arcuri A. International Economic Law and Disintegration: Beware the Schmittean Moment // Journal of International Economic Law. 2020. Vol. 23. Issue 2. P. 323–345. DOI: https://doi.org/10.1093/jiel/jgaa012.

4. The Legitimacy of International Trade Courts and Tribunals / eds. R. Howse, H. Ruiz-Fabri, G. Ulfstein, M.Q. Zang. Cambridge: Cambridge University Press, 2018. DOI: https://doi.org/10.1017/9781108335690.

5. Шевченко А.Є., Санжаров В.А., Санжарова Г.Ф. Правові відносини Європейського Союзу з містом-державою Ватикан: протидія відмиванню грошей, отриманих злочинною діяльністю // Правова наука і державотворення в Україні в умовах сучасних викликів, породжених російською воєнною агресією: теорія, практика, перспективи розвитку : збірник матеріалів ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції. Кропивницький: ДонДУВС, 2023. С.351–355.

Анатолій ШЕВЧЕНКО,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри теорії та
історії держави і права,
Державний податковий університет
Алла СТАРОСТЮК,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та
історії держави і права,
Державний податковий університет

ДО ПИТАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ: ІСТОРИЧНА РЕТРОСПЕКТИВА ТА СЬОГОДЕННЯ

Дієвим інструментом регулювання соціальних та економічних процесів в Україні є фінансова політика держави, яка спрямована на вирішення завдань пов'язаних із забезпеченням фінансової стабільності, підвищення якості рівня життя населення, створення сприятливих умов для здійснення підприємницької діяльності, зростання темпів економічного розвитку країни.

Структурно фінансова політика держави включає такі основні елементи: концепцію розвитку фінансів; головні напрями використання фінансових ресурсів; здійснення практичних дій щодо державного регулювання фінансових ресурсів з метою підвищення реального рівня життя громадян. Фінансова політика спрямована на пошук балансу щодо функціонування національної економіки на відповідному етапі розвитку країни та вибір найбільш ефективних

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ

Збірник тез доповідей
VI Міжнародної науково-практичної конференції
(24 квітня 2024 року)

Ірпінь – 2024

УДК 351.713
ББК 67.301.141.1
Ф 63

Редакційна колегія:
Топчій Василь Васильович – Директор Навчально-наукового інституту права, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України.
Глух Марина Василівна – завідувач кафедри фінансового та податкового права, кандидат юридичних наук, професор.
Мельник Олена Петрівна – доцент кафедри фінансового та податкового права кандидат юридичних наук, доцент.

Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради Навчально-наукового інституту права (протокол № 16 від 07 травня 2024 р.)

Тези подано в авторській редакції.
Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен, назв, назв підприємств, установ, організацій та іншої інформації, поданої в тезах доповідей, несуть автори матеріалів та їх наукові керівники. Висловлені думки авторів можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії і не покладають на неї жодних зобов'язань. Переклади і передруки дозволяються лише за згодою авторів.

Ф 63 **Фінансова політика: теоретичні та практичні аспекти юридичної науки:** Збірник тез доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції «Фінансова політика: теоретичні та практичні аспекти юридичної науки», 24 квітня 2024 р. / Державний податковий університет, Навчально-науковий інститут права. Ірпінь : Державний податковий університет, 2024. 261 с.

ISBN 978-966-924-650-9 УДК 351.713 ББК 67.301.141.1
© Навчально-науковий інститут права Державного податкового університету, 2024 ISBN 978-966-924-650-9

ЗМІСТ

Didkivska Galyna

Professional activities of journalists in preventing financial crime…… 8

Ohorodnyk Vira

Sustainable Finance Framework in Expediating Recovery of Ukraine Through Support of Regional Development and Local Communities…… 13

Topchiy Vasyl

Digitization in the system of determinants of financial crime……... 17

Анісімова Марина, Мухін Ігор

Податкова система України під час війни: чи можливо забезпечити соціальну справедливість?..... 22

Атаманчук Наталія

Особливості податкової політики в умовах воєнного стану в Україні…… 27

Балишев Микола

Юридична особа у податкових правопорушеннях…… 32

Батрин Олеся

Правові аспекти забезпечення обігу біоцидних продуктів у сфері охорони здоров'я: досвід Фінляндії…….. 35

Бесчастний Віктор

Зміст фінансової політики як складової економічної функції держави…….. 41

Боднарчук Оксана

Зміни в оподаткуванні на період воєнного стану в Україні…… 44

Гаврилюк Руслана

Принцип рівності як ключова засада податкової недискримінації за правом ЄС……... 47

Денисюк Світлана

Фінансова політика закладів вищої освіти в Україні: шляхи наповнення бюджету……... 52

Дерлюк Василь

Зарубіжний досвід досудової санації…….. 55

Дутчак Остап

Особливості реалізації принципу публічної мети в податковому праві України в умовах воєнного стану…… 59

Іванський Андрій

Окремі питання щодо визначення терміну «платіжна система» за європейським та українським законодавством……. 64

Ільницький Олег

Воєнний стан як фактор впливу на системи управління бюджетними коштами……. 70

Касьяненко Любов

Механізм фінансово-процесуального регулювання суспільних відносин….. 75

Коваль Віталій

Концептуальні засади надання електронних адміністративних послуг та їх роль у фіскальній політиці держави…… 80

Коваль Ольга, Шевчук Олександр

Вплив цифрових валют на міжнародне фінансове управління…… 85

Ковбас Ігор

Електронне адміністрування податків – один з ключових напрямків фінансової політики держави…….. 89

Кононенко Валерій

Фінансова політика в умовах воєнного стану…… 94

Косиця Ольга

Розширення повноважень органів місцевого самоврядування у сфері адміністрування місцевих податків і зборів: проблеми та перспективи……. 101

Косілова Ольга, Старостюк Алла

Роль правової ідеології в процесі реалізації фіскальної функції держави…. 106

Костенко Ірина

Правове регулювання адміністрування податків в умовах дії воєнного стану…….. 110

Красько Василина

Проблематика ефективного впливу податкової політики на податкову систему України в умовах європейської інтеграції та воєнного стану…….. 114

Латковська Тамара

До питання дотримання принципу стабільності податкового законодавства в умовах воєнного стану крізь призму правової позиції судового органу….. 117

Латковський Павло

Пріоритетні напрями бюджетної політики країни в умовах тривалої повномасштабної війни…… 121

Маркіна Марія

Економічний механізм сталого фінансового забезпечення просторового планування на місцевому рівні…… 125

Мацелик Тетяна

Трансформація податкового законодавства з питань контролю під час воєнного стану…….. 128

Ніщимна Світлана

Державний зовнішній борг України як результат запозичень країни……. 136

Новицький Андрій, Наталія Новицька

Діджиталізація податкових відносин: фінансово-правовий аспект……. 140

Омельчук Віктор

Умови виконання деліктних зобов'язань у адміністративному судочинстві від теорії до практики…….. 144

Пацурківський Петро

Методологічні засади застосування прецедентного податкового права суду ЄС в Україні…….. 149

Пожидаєва Марія

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки: перипетії українського законодавства…… 154

Прасолова Крістіна

Смарт спеціалізація регіонів: передумови впровадження та можливості фінансування…… 160

Пришва Надія

Способи захисту прав платників податків…… 166

Пунда Олександр, Арзянцева Дар'я

Альтернативні системи оподаткування «малого бізнесу» та перспективи їх застосування…….. 171

Рядінська Валерія

У пошуках нових джерел наповнення бюджету: не повторити помилки….. 175

Сабадаш Наталія

Реалізація органами місцевого самоврядування своїх повноважень у податкових правовідносинах: погляд крізь практику застосування…… 183

Сакалюк Дмитро

Фінансова безпека, як важливий чинник фінансової політики…… 188

Сирко Дмитро

Проблемні питання міжнародного обміну податкової інформації в Україні... 191

Скользнєва Валерія

Банки, як суб'єкти адміністративних правовідносин. Військовий стан: проблеми та рішення…… 196

Скрипкар Ярослав

Виконавчі комітети місцевих рад об'єднаних територіальних громад як суб'єкт реалізації фінансової політики……... 200

Сластьоненко Оксана

Особливості державної митної політики України на сучасному етапі…… 205

Солдатенко Оксана

Теоретико-правові засади громадського бюджету (на прикладі м. Ірпінь)…. 208

Трофімова Лариса

Урахування судової практики під час формування фінансової політики: виклики та перспективи…….. 212

Фокін Ярослав

Фінансова система України в умовах воєнного стану: виклики та стратегії адаптації……. 218

Харченко Ярослав

Види кіберзагроз у фінансовій політиці України…….. 221

Цимбалюк Анатолій

Регулятивний потенціал податків та його реалізація в фінансовій політиці держави…….. 226

Чернецька Олена

Адміністрування податків як ключовий напрям участі України у програмі ЄС «Fiscalis»…….. 229

Чеховська Ірина, Юлія Мороз

Фінансово-правові аспекти забезпечення працевлаштування ветеранів в Україні…….. 235

Шевченко Анатолій, Санжаров Валерій

Цифровізація фінансових ринків та банківсько-фінансової сфери: вплив на майбутнє фінансового права ЄС……. 241

Шевченко Анатолій, Старостюк Алла

До питання здійснення фінансової політики держави: історична ретроспектива та сьогодення…….. 246

Мащенко Ольга

Оподаткування доходів у вигляді вартості успадкованого чи отриманого у дарунок майна у період дії воєнного стану…… 250

Кирій Олег

Визначення вимог до застосування процедури досудового врегулювання адміністративно-правових спорів…… 255